

Kulturális örökségünk digitális megőrzésének stratégiai tervezése és programjai az elmúlt 30 évben

Szüts Etele (Könyvtári Intézet)

Győr, 2024. október 10.

Előadás háttere

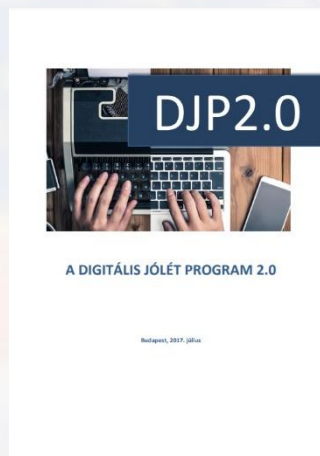
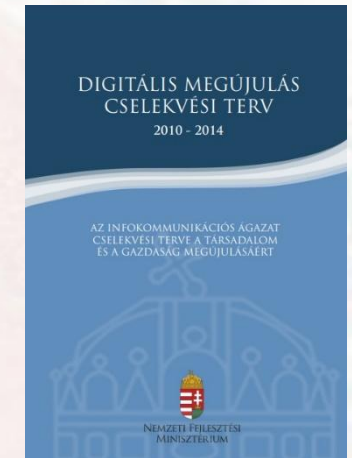
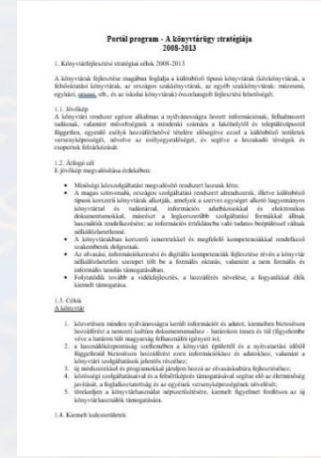
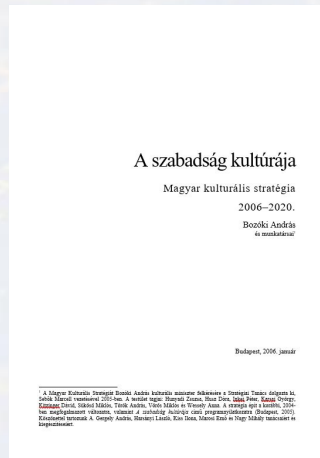
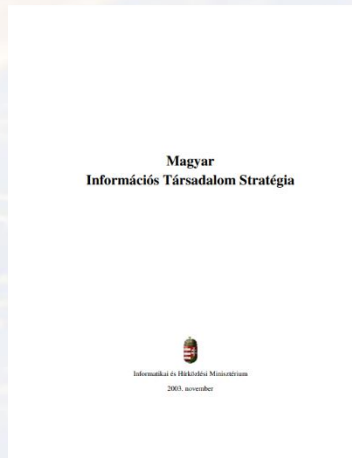

- **Doktori (PhD) kutatás (2018–2024):**
ELTE BTK ITDI Könyvtártudomány
Doktori Program
- **Cím:** A magyar nemzeti kulturális javak digitális megőrzésének tudományos, egzakt vizsgálata
- **Programvezető:** Prof. Dr. Kiszl Péter
intézetigazgató egyetemi tanár
- **Témavezető:** Dr. Fodor János adjunktus

Hazai stratégiák és a hozzájuk kapcsolódó programok kulturális örökségünk digitalizálásában

1. Magyar Információs Társadalom Stratégia (2003)
2. A szabadság kultúrája: Magyar kulturális stratégia (2006–2020)
3. Országos Könyvtári Digitalizálási Terv (2007–2013)
4. Portál program – A könyvtárügy stratégiája (2008–2013)
5. Digitális Megújulás Cselekvési Terv (2010–2014)
6. Kulturális Közfoglalkoztatási Program (2011–)
7. Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (2014–2020)
8. Digitális Jólét Program (2015–)
9. Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (2017–2025)
10. Magyarország Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiája (2021–2030)
11. Nemzeti Digitalizációs Stratégia (2022–2030)

Hazai stratégiák és a hozzájuk kapcsolódó programok kulturális örökségünk digitalizálásában

Magyar Információs Társadalom Stratégia (2003)

**Magyar
Információs Társadalom Stratégia**

Informátikai és Hírközlési Minisztérium

2003. november

- Kultúra fő irány: Neumann-ház – Nemzeti Digitális Adattár (NDA)
- Fontosabb lépcsőfokok:
 - a NAVA létrehozása,
 - a kulturális örökség digitalizálása,
 - a Kortárs Képzőművészeti Dokumentumtár létrehozása,
 - országos közös katalógusok építése a könyvtári, múzeumi, levéltári állományokról,
 - a digitálisan létrejövő dokumentumok összegyűjtése, archiválása és katalogizálása, illetve
 - ágazati ajánlások és szabványok kidolgozása a digitalizálás, az archiválás és a szolgáltatás terén.

A szabadság kultúrája: Magyar kulturális stratégia (2006–2020)

A szabadság kultúrája

Magyar kulturális stratégia

2006–2020.

Bozóki András
és munkatársai¹

Budapest, 2006. január

¹ A Magyar Kulturális Stratégiát Bozóki András kulturális miniszter felkérésére a Stratégiai Tanács dolgozta ki, Sebők Marcell vezetésével 2005-ben. A testület tagjai: Hunyadi Zsuzsa, Husz Dóra, Inkei Péter, Kovács György, Kónya Zoltán, Lukács Péter, Sándor Zoltán, Székely László, Tóth Zoltán, Vörösmarty László és Wessely Anna. A stratégia épít a korábbi, 2004-ben megfogalmazott változatra, valamint a szabadság kultúrája című programnyilatkozatra (Budapest, 2005). Köszönettel tartozunk A. Csergely András, Harsányi László, Kis Ilona, Marosi Ernő és Nagy Mihály tanácsaikat és kiegészítéseiket.

- A kulturális szaktárca ágazati terve.
- Kiemelt négy fejlesztési terület:
 1. a kultúra közösségteremtő szerepének erősítése,
 2. a nemzet tárgyi és szellemi kulturális örökségének gondozása,
 3. a kulturális alkotás korszerű intézményi feltételeinek kialakítása,
 4. az esélyegyenlőség biztosítása a kulturális javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzá-férésben.
- A stratégia a helyi könyvtáraknak a kulturális portál szerepét szánta.
- Megújult az ODR portál

Országos Könyvtári Digitalizálási Terv (2007–2013)

Országos Könyvtári Digitalizálási Terv (2007-2013)

NOKI Plusz Bizottság

Ásványi Ilona (Egyházi Könyvtárak Egyesülése)

Bánhegyi Zsolt (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára)

Bánkeszi Katalin (Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kft.)

Fehér Miklós (Könyvtári Intézet)

Dippold Péter, Horváth Ádám, Káldos János (Országos Széchényi Könyvtár)

Takáts Béla (Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok Szervezete)

Virágos Márta (Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma)

2005. szeptember 15.

- NOKI Plusz Bizottság (EKE, MTA, Neumann-ház, KI, OSZK, MKE, EKK)
- A terv a korábbi hazai és európai tapasztalatok-ra egyaránt épített:
 - A magyar kulturális közvagyon feltérképezése (2003)
 - Javaslatok a kulturális örökség megőrzése érdekében digitalizálendő dokumentumok körére, a digitalizálás országos összehangolására és a projektek nyilvántartására (2005)
- Számos pontja megtalálható a KDS-ben (2017)

Portál program – A könyvtárügy stratégiája (2008–2013)

Portál program - A könyvtárügy stratégiája 2008-2013

1. Könyvtárfejlesztési stratégiai célok 2008-2013

A könyvtárak fejlesztése magában foglalja a különböző típusú könyvtárak (közkönyvtárak, a felsőoktatási könyvtárak, az országos szakkönyvtárak, az egyéb szakkönyvtárak: múzeumi, egyházi, egyasi, stb., és az iskolai könyvtárak) összehangolt fejlesztési lehetőségét.

1.1. Jövőkép

A könyvtári rendszer egésze alkalmas a nyilvánosságra hozott információk, felhalmozott tudásnak, valamint műveltségnek a mindenki számára a lakóhelytől és településtípustól független, egyenlő esélyű hozzáférhetővé tételére elősegítve ezzel a különböző területek versenyképességét, növelve az esélyegyenlőséget, és segítve a leszakadó térségek és csoportok felzárkózását.

1.2. Átfogó cél

E jövőkép megvalósítása érdekében:

- Minőségi közszolgáltatást megvalósító rendszert hozunk létre.
- A magas színvonalú, országos szolgáltatási rendszert alrendszerként, illetve különböző típusú korszerű könyvtárak alkotják, amelyek a szerves egységet alkotó hagyományos könyvtári és tudástárak, információs adatházakkal és elektronikus dokumentumokkal, másrészt a leg korszerűbb szolgáltatási formákkal állnak rendelkezésre; az információs értékláncba való tudatos beépítéssel válnak nélkülözhetlenné.
- A könyvtárakban korszerű ismeretekkel és megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek dolgoznak.
- Az olvasási, információkeresési és digitális kompetenciák fejlesztése révén a könyvtár nélkülözhetetlen szerepet tölt be a formális oktatás, valamint a nem formális és informális tanulás támogatásában.
- Folytatódik tovább a vidékfejlesztés, a hozzáférés növelése, a fogyatékkal élők kiemelt támogatása.

1.3. Célok

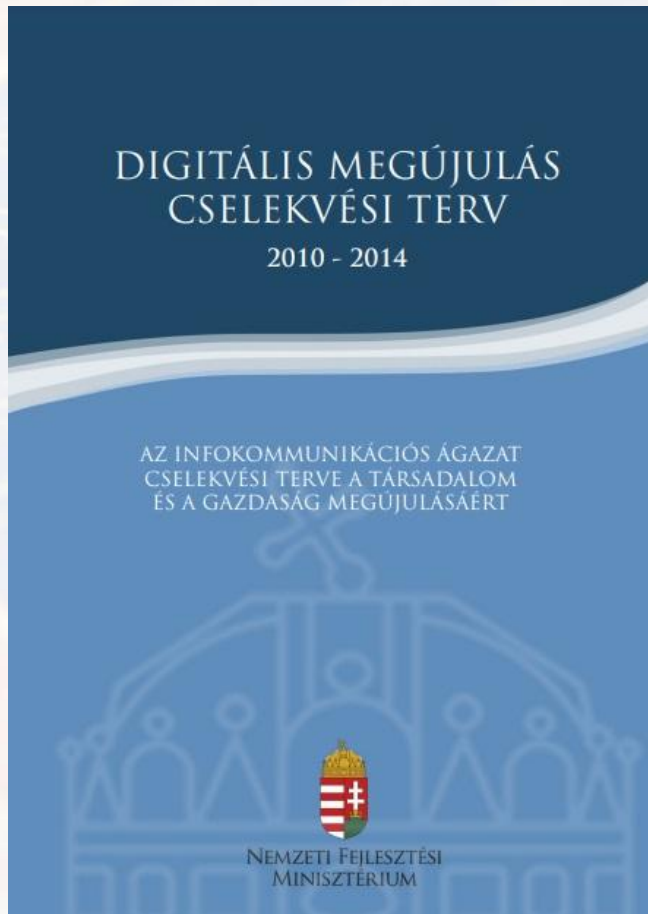
A könyvtár

1. közvetítsen minden nyilvánosságra került információt és adatot, kiemelten biztosítson hozzáférést a nemzeti kultúra dokumentumaihoz - határokon innen és túl (figyelembe véve a határon túli magyarság felhasználói igényeit is);
2. a használók központúság szellemében a könyvtári épülettől és a nyitvatartási időtől függetlenül biztosítson hozzáférést ezen információkhoz és adatokhoz, valamint a könyvtári szolgáltatások jelentős részéhez;
3. új módszerekkel és programokkal járuljon hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez;
4. közösségi szolgáltatásaival és a felsőfokú és támogatásával segítse elő az életminőség javítását, a foglalkoztatottság és az egyének versenyképességének növelését;
5. törekedjen a könyvtárhasználat népszerűsítésére, kiemelt figyelmet fordítson az új könyvtárhasználók támogatására.

1.4. Kiemelt keletkezések

- Eddigi utolsó országos könyvtári stratégia
- Feladatok (MOKKA és ODR egyesítése, MEK és MATARKA fejlesztése
- Az elfogadott stratégia mellett további három cél:
 1. A stratégiai ciklus végére minden könyvtárban és könyvtári szolgáltató helyen legyen szélessávú internetkapcsolat.
 2. A kistelepüléseken az információs szolgáltatások a könyvtári szolgáltatásokon belül valósuljanak meg.
 3. Az EISZ Nemzeti Program minisztériumi támogatása folytatandó.

Digitális Megújulás Cselekvési Terv (2010–2014)

- A kapcsolódó akcióprogram rögzítette a MaNDA létrehozásának szükségességét.
- A projekt időtávja 2011. I. negyedévtől 2013. IV. negyedévéig terjedt, a megvalósításért a NEFMI Kulturális Államtitkársága volt a felelős NFM Infokommunikációs Államtitkárságának közreműködése mellett.
- Nemzeti aggregációs adatbázis megvalósult (<https://mandadb.hu>)

Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (2014–2020)

NEMZETI
INFOKOMMUNIKÁCIÓS
STRATÉGIA
2014-2020

2014.02.04.

Az infokommunikációs szektor fejlesztési
stratégiája (2014-2020) v7.0

- NIS pillérszerkezete:
 - Digitális kompetenciák (KDS)
 - Digitális gazdaság
 - Digitális állam
 - Digitális infrastruktúra
- Zöld Könyv (2014)
- Folytatása a *Nemzeti Digitalizációs Stratégia (2022–2030)*

Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia (2017–2025)

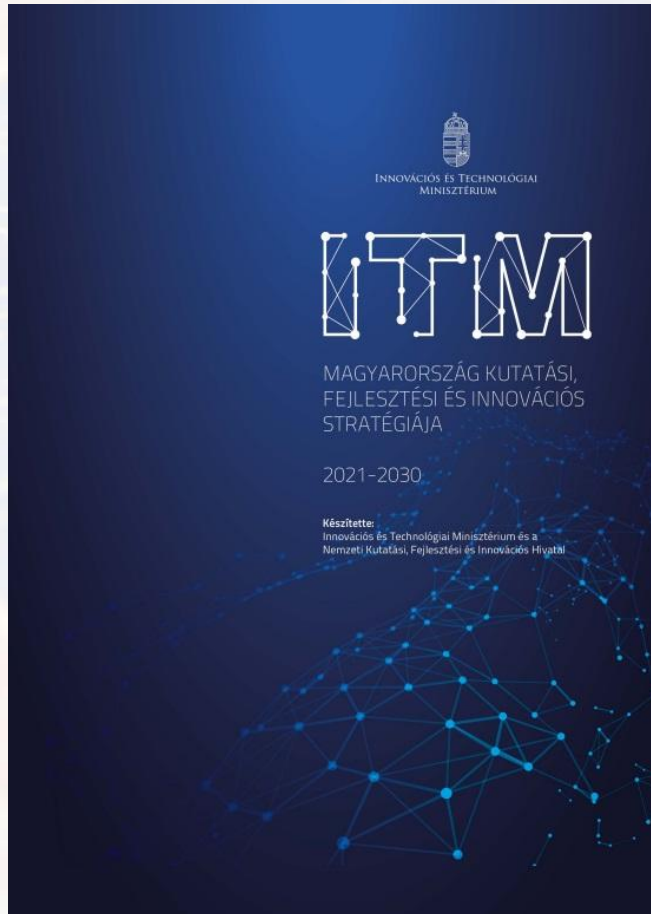
Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia 2017-2025

**Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia
(2017-2025)**

i

- I. ütem: 2017–2021
- II. ütem: 2022–2025
- Hat ágazati aggregátor öt területen (OSZK, MNM, MNL, MTVA & NFI, FH)
- Magyar webarchívum (OSZK MIA)
- Nemzeti Adattár Projekt (NAP)
- Fehér Könyv (2019)

Magyarország Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Stratégiája (2021–2030)

- Nemzeti laboratóriumok létrehozása (17 db, 2023-tól 26 db)
- Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium (DH-LAB)
 - ELTE BTK Digitális Bölcsészet Tanszék
 - Miskolci Egyetem
 - Magyar Nemzeti Levéltár
 - HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
- Projektek: természetesnyelv-feldolgozás, „Born digital” labor, ELTEdata, Danube-AI, stb.

Nemzeti Digitalizációs Stratégia (2022–2030)

- Cél, hogy Mo. 2030-ra a digitalizáció terén az első 10 helyre kerüljön be, az NDS ennek elérése érdekében a NIS pillérrendszere (*Digitális infrastruktúra, Digitális kompetencia, Digitális gazdaság, Digitális állam*) mentén számos indikátort határozott meg.
- OKP-rendszer kiterjesztése és a közgyűjteményi tartalmak további teljes vertikumú digitalizálása.
- NAP-szolgáltatás létrehozásának szükségessége.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!